

Als vrijhandel wurgt

Ilse Van Halst

Velen menen dat wie voedsel produceert, vanzelfsprekend zelf voldoende te eten heeft. Gek genoeg is dat niet zo. De overgrote meerderheid van wie honger lijdt in de wereld, is boer. En die toestand zal er niet op verbeteren als de Economische Partnerschapsakkoorden (EPA's) worden goedgekeurd. Voor Vredeseilanden reden genoeg om het komende weekend campagne te voeren tegen deze vrijhandelsakkoorden, evenzeer als voor eerlijke handel en duurzame landbouw.

Vredeseilanden helpt Afrikaanse boeren zich te organiseren

MIDDELS de zogeheten EPA's wil de Europese Unie de landen in het Zuiden verplichten hun grenzen en landbouwmarkten open te gooien voor Europese invoer, in ruil voor opening van de Europese markt voor de producten uit het Zuiden. Maar hoe kan de arme boer uit het Zuiden in hemelsnaam opboksen tegen de massaal ingevoerde goedkope producten uit het Noorden?

Fons Vaes van Vredeseilanden: „In het noorden van Tanzania schakelden de plaatselijke boeren succesvol om van verlieslatende koffieteelt naar goed opbrengende veeteelt en melkproductie. De melkboeren worden echter geknakt door goedkoop melkpoeder uit het buitenland. De eigen melk, ook al wordt ze vlakbij geproduceerd, is duurder dan de Europese melk die de halve wereldbol afreist!”

In Togo een gelijkaardig verhaal. Daar ruilden de boeren de tanende katoenteelt voor veelbelovende tomaten. „Een heus succesverhaal. Enige nadeel is dat verse tomaten niet lang houdbaar

zijn. Ze verwerken tot puree is echter geen haalbare kaart, omdat de concurrentie met het goedkope Italiaanse tomatenconcentraat dodelijk is.”

Meteen mag duidelijk zijn waarom Vredeseilanden dit jaar campagne voert tegen het opleggen van de EPA's. Fons Vaes: „We eisen voor de boeren in het Zuiden het recht op bescherming van hun landbouwmarkten. Concurrenieren met producten die in het Noorden met de modernste middelen worden geproduceerd - en op de koop toe soms nog gesubsidieerd worden ook - is geen eerlijke strijd. Boeren moeten in staat gesteld worden hun stem te laten horen.”

Allereerste voorwaarde is natuurlijk dat de boeren de toestand kennen, wat heel vaak niet het geval is. „Wij helpen lokale boerenorganisaties en regionale netwerken uitbouwen, zodat zij de kleine boeren kunnen informeren en mobiliseren”, zegt Vaes. In Tanzania ondersteunt Vredeseilanden zo'n (prille) nationale boerenorganisatie. „We helpen een structuur timmeren, bieden financiële hulp om een bureau uit te bouwen, geven vorming. Bedoeling is dat zij

bij de overheid bemiddelt om de belangen van de boeren op het internationale vlak te verdedigen.”

Vroeger werd de individuele boer vooral productieprocessen aangeleerd, vandaag spitst Vredeseilanden zich toe op ondersteuning van boerenorganisaties en het ontsluiten van markten - zelfs internationaal. „De meeste boeren zijn immers in staat voldoende te produceren. Het komt er op aan te tonen hoe ze hun producten aan de man kunnen brengen tegen een eerlijke prijs.”

Brug & honing

In het zuiden van Tanzania in Chunya gaat Vredeseilanden samen met de lokale boerenorganisaties na hoe de positie van de boeren en boerinnen kan worden versterkt. „Geen toegang tot de plaatselijke markt ligt soms gewoon aan gebrekkige wegen”, weet Fons Vaes. „Wegen aanleggen is de taak van de overheid, maar samen met de plaatselijke bevolking bouwden we wel een bruggetje over een zink in de weg die geregeld onder water liep,

waardoor een groot gebied onbereikbaar was voor de handel. Een eenvoudige ingreep, maar met een verbluffend effect op de mobiliteit!”

Het is Vredeseilanden niet te doen om noodhulp, benadrukt Fons Vaes. „Wij beogen structurele hulpverlening. Enkel zo kun je ten gronde iets veranderen. In een dorpje zag men de productie van zonnebloemolie wel zitten, maar hoe dat aangepakt? Vredeseilanden gaf ondersteuning bij de opleiding over het gebruik van een oliepers, over de verwerking van de afval tot veevoer, over gebruik en verkoop van de olie. Zo kon deze gemeenschap uiteindelijk naar de markt.”

In een van de dorpjes nabij Chunya kwam Fons Vaes zeer onder de indruk van een project in partnerschap met Vredeseilanden, waarbij een vrouwengroep honing wint. De man van Vredeseilanden verrassend emotioneel: „Zij getuigden trots hoe de bijkomende inkomsten uit de verkoop van honing hen de mogelijkheid schonken hun kinderen op school te laten gaan.”

Meteen duidt hij deze aanpak als een bewuste strategie van Vredeseilanden. De ngo wil mensen helpen ontsnappen uit de pure overlevingslandbouw en evolueren naar deelname aan de markt - tastbaar via infrastructuurwerken, organisatorisch door markten op te bouwen en zich te organiseren, politiek door ervoor te pleiten dat ze hun producten kunnen verkopen tegen een eerlijke prijs.

„Heel concreet probeert Vredeseilanden als partner van de lokale boerenorganisaties een extra inkomen te creëren voor de boeren en boerinnen dat ze kunnen aanwenden om echt vooruitgang te boeken. Economisch vooruitgaan kan immers slechts op voorwaarde dat je een overschot kunt creëren dat je ook kunt verkopen, zodat je vers kapitaal in 't laatje krijgt, dat je dan weer kunt investeren in machines, waarmee je de school kunt betalen voor je kinderen...”

Vredeseilanden voert campagne op 11, 12 en 13 januari. Info via de website www.vredeseilanden.org.

Zuiver

Van elke 100 euro geschonken aan Vredeseilanden zou slechts 15 euro in het Zuiden worden besteed. Dat beweert althans Thierry Debels in zijn boek *Hoe goed is het goede doel?* „Voor velen is ontwikkelingshulp nog steeds het inzamelen en opsturen van geld, een achterhaalde visie!”, zucht Fons Vaes. „Debels' kritiek zou hout snijden, indien het ging om noodhulp. Wij echter ondersteunen boerenorganisaties ter plaatse structureel en met de bedoeling de plaatselijke landbouwers hun toekomst zelf in handen te helpen nemen, zodat ze niet van hulporganisaties afhankelijk blijven. Uiteraard gaat een deel van onze middelen naar lonen. Er moeten immers mensen uitgezonden naar het Zuiden om contacten te leggen met de lokale partners en hen te ondersteunen. Zo proberen we de economische motor te laten aanslaan.”

Ook blijken ze bij Vredeseilanden er niet over te spreken dat de kritiek in Debels' boek vooral wordt geleverd op grond van beweringen van twee ex-personeelsleden, waarbij onrechtmatig verkregen interne documenten uit hun context worden gerukt. Vaes: „Uit een intern document blijkt inderdaad dat zo'n vijftien procent van de giften rechtstreeks naar de doelgroep gaat, het grootste deel naar ondersteunende werking en een klein bedrag naar administratief werk. Doel van deze berekening was echter net aan te tonen dat we ons als ngo moeten focussen op structurele ondersteuning.”

En provocerend voegt hij eraan toe: „We zouden zelfs kunnen stellen dat die vijftien procent nog te veel zijn, aangezien we uiteindelijk moeten bereiken dat de boeren hun hele inkomen halen uit eigen arbeid. Natuurlijk zijn er vragen te stellen over de doorzichtigheid van de ngo-sector. Werkt hulp nu wel echt? Vanwaar de grote versnippering van hulporganisaties? Dat debat mag best gevoerd worden, maar dan op een ernstige manier.”

Het volledige verhaal vindt u op de website www.vredeseilanden.org.

Advertentie

GOEDKOOPST in zijn assortiment

Mallow cakes met melkchocolade
Bolands chocolate mallows

 12 stuks
200 g

€ 5,25/kg € **1,05**
Per kg

colruyt
laagste prijzen

De succesvolle melkproductie in het noorden van Tanzania lijdt onder de invoer van goedkoop melkpoeder uit Europa. © Vredeseilanden